שר החקלאות אורי אריאל:
"ענף החלב הוא הענף הטוב ביותר בחקלאות הישראלית"

ראובן זלץ

מצב החקלאות, עתיד ענף החלב, היבוא המתגבר, מצב הרפתות המשפחתיות, ההשקעה בדור הצעיר ובחינוך והתוכנית המהפכנית למלחמה בפשיעה החקלאית. בראיון מיוחד ובלעדי מדבר שר החקלאות, אורי אריאל, על כל הנושאים המעסיקים את הענף כמו גם את החקלאים ומתייחס לעידוד הדור הצעיר "אנחנו נותנים עדיפות למכסות הנמוכות וניתן עדיפות להשלמת מכסות נמוכות,כמו כנעודד חזרתם של צעירים לענף ואף גיבשנו תוכנית בנושא זה" •

שר החקלאות מקבל את פנינו בלשכתו בקריה החקלאית בבית דגן, ח"כ אריאל מודע היטב לתקופה הרגישה של ענף החלב ובמהלך כל הראיון חזר והדגיש את מחויבותו להמשך שגשוגו והצלחתו של הענף. לגבי פרטי ההסכם שעל הפרק, בין הממשלה, ליצרנים ציין השר "אנחנו בתחילתו של תהליך וטרם התקיימה ישיבה ראשונה. העיקרון שהנחה את אנשי משרדי, חיזוק ושמירת הענף תוך טיפול ביוקר המחיה והפחתת המחיר לצרכנים תוך עידוד הדור הצעיר ובתי הספר ללמוד ולמד את התחום באופן מעשי,וחשוב לנו למצוא את האיזון הנכון". ניתן לומר ללא ספק כי השר אריאל בקיא מאוד בחומר ותשובותיו בהירות ומנומקות.

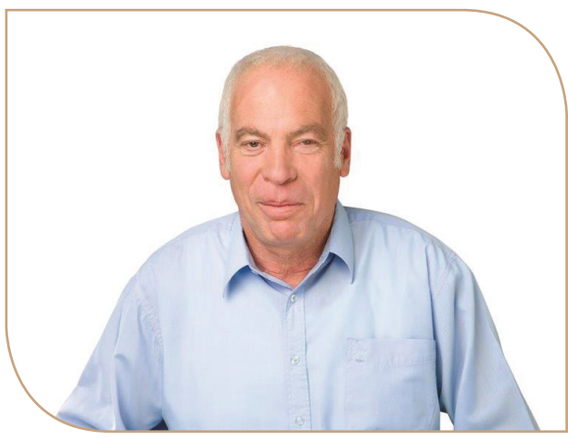

אפס סובלנות לטרור חקלאי. השר אריאל

מסמן יעדים

השר אריאל מסמן את היעדים העיקריים מבחינתו לקידום החקלאות בישראל "אנחנו פועלים ללא ליאות לחיזוק החקלאות הישראלית וכמובן חיזוק ענף החלב, שהוא ענף מרכזי ובתכנון. היעד הראשון הינו פתיחת יעדים חדשים לייצוא. הצלחנו להגיע להסכם לפתיחת היצוא עם סין לפני

□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□.indd 20 11/15/17 6:55 PM

שר החקלאות ומנכ"לית מועצת החלב בסיור ברפת ביה"ס החקלאי כנות מאי 2017. צילום: ליאת מנדל

כחצי שנה ועם רוסיה,שהן למעשה היעד העיקרי. החוכמה היא לשכנע אותן לצרוך את התוצרת שלנו ואני מקווה שנוכל לפתוח עוד מדינות ואז יהיה יצוא משמעותי. יעד נוסף, המשך מחקר ופיתוח בתחום, משרד החקלאות ממשיך להשקיע בתחומים אלה. יעד שלישי ההולך ותופס את מקומו כחשוב ביותר, רווחת בעלי חיים, תחום החשוב לנו עד מאוד ויש שיתוף פעולה עם מועצת החלב והתאחדות מגדלי הבקר בנושא". על מתווה לוקר העומד בפני סיום אמר השר "באשר לעדכון הנדרש לפי החוק, והרצון והשאיפה להסכם עתידי, נשמע את מועצת החלב והתאחדות מגדלי הבקר ונגבש ביחד עמדה". השר שב ומדגיש את החשיבות הטכנולוגית כמו גם את הייצוא "ענף החקלאות בישראל יהיה הרבה יותר חזק בעוד כמה שנים אנחנו צריכים לתת דגש על הטכנולוגיה מעבר לייצור. חתמנו לפני זמן לא רב על הסכם רב שנתי של 13 מיליארד דולר, אנחנו בעצם מוכרים יידע וטכנולוגיה. הפסוק "כי מציון תצא תורה" משקף את העובדה שמכל העולם מגיעים למדינת ישראל על מנת ללמוד על המחקר שנעשה בתחום זה. אנחנו כעת במגעים מול סין הודו ואוקראינה שזו אוכלוסייה של כ-3 מיליארד איש. צריך לזכור כי מדובר בידע וטכנולוגיה ישראלית וזה נכון בכל תחומי החקלאות וגם בענף הרפת. אנחנו משקיעים כסף רב במחקרים מכל הסוגים והמינים ואפשר לקצור פירות בנושא זה".

האם אתה רואה את מחיר המטרה כיעד חשוב לשמירה?

"מכסת החלב מהווה עוגן חקלאי. חשוב לשמור על התכנון אבל נדרשת בדיקה ועדכון של מנגנון מחיר המטרה בהתאם לנדרש בחוק לקראת אמצע 2019".

אדוני השר, הפשיעה החקלאית מאיימת על עתיד החקלאות, מבין שהתחלתם בגיבוש מתווה להילחם בנושא זה?

"כן, בהחלט, אנחנו רואים באפס סובלנות קיומם של אירועי טרור מסוג זה שיש להם השלכות ביטחוניות ויכולים להביא לחשש לחיי אדם. ביקרתי לפני ואחרי האירוע במושב שקף ונפגשתי באופן אישי עם החקלאים. על מנת למגר את תופעת הגניבות החקלאיות פניתי לשרת המשפטים, לשר לביטחון פנים ולסגן שר הביטחון לחסימת מעבירי המים, להשלמת הגדר למניעת פלשתינאים והבאת הנושא לחקיקה שתחמיר יותר עם מסיגי הגבול. זימנתי פגישה דחופה בנושא עם שרת המשפטים והשר לביטחון פנים כדי לשפר את ביטחונם של החקלאים. הרחבת הביטחון הוא יעד ויש לעשות זאת על ידי הבאת הנושא לחקיקה שתחמיר יותר בכל הקשור לענישת מסיגי הגבול גיבשנו מספר הצעות חדשות ואפשר לומר קיצוניות, שתפעלנה כבר בקרוב. לשם כך נפגשתי עם השר לביטחון פנים ושרת המשפטים ואנחנו הולכים לשנות לחלוטין את כל ההתייחסות לעניין הפשיעה החקלאית, כמו גם את הטיפול בטרור החקלאי. על ידי שינוי השיטה וההתייחסות, קנסות גבוהים על השגת גבול ללא הוכחת נזק. אנחנו נתחיל לחלק קנסות על עבירות קלות של גניבה, ממש כמו בתחום התחבורה וככול שהעבירה קשה יותר, הקנס יהיה גבוה וכבד יותר. זה לדעתנו יפגע בכיסיהם של העבריינים. דבר נוסף, נתחיל בעבודה משמעותית מול ראשי הטרור החקלאי, אנחנו יודעים לשים על השולחן כעשרים שמות של ראשי הטרור החקלאי ויודעים איך להגיע אליהם. ראינו שזה נעשה כבר פעמיים, כולל החרמות רכוש ומעצרים וזה היה מאוד אפקטיבי. זו הולכת להיות השיטה ומקווה שזה יעזור, הדבר כמובן ילווה בחקיקה. למדינת ישראל אכפת מהחקלאים שלה ובמקביל משרד החקלאות במגעים עם המפקח על הביטוח במשרד האוצר לגיבוש פוליסות ייעודיות לגניבות חקלאיות על מנת שיינתן פיצוי הולם לחקלאים".

> השר אריאל על הטרור החקלאי "נפגשתי עם השר לביטחון פנים ושרת המשפטים ואנחנו הולכים לשנות לחלוטין את כל ההתייחסות לעניין הפשיעה החקלאית, כמו גם את הטיפול בטרור החקלאי. על ידי שינוי השיטה וההתייחסות, קנסות גבוהים על השגת גבול ללא הוכחת נזק"

הורדנו מיסוי ואת מחיר המים

שר החקלאות, משוכנע כי המשרד בראשותו יכול להצביע על הישגים משמעותיים במשך התקופה שלו במשרד. לאחר כשנתיים וחצי בתפקידו, מדבר השר על השחיקה ברווחיות, תמיכה ישירה, הפחת במיסוי ומחיר המים.

אדוני השר, החקלאות הינה ערך ציוני לפני כל תחשיב כלכלי האם הממשלה עושה די למען המשך החקלאות?

"חובתנו להמשיך ולפעול למען החקלאות ולמען החקלאים. בשנה האחרונה הורדנו את המיסוי על העובדים הזרים, הורדנו את מחיר המים השפירים לחקלאות בלמעלה מ-20 אחוזים. הסרנו את האיום לגבי הקיצוץ במים לשנת 2018. אנו פועלים לחקיקת חוק עידוד השקעות הון בחקלאות, סיוע ליצואנים ולתוספת עובדים זרים שיעבדו בחקלאות. זה רק חלק מהפעולות שלנו ואנו ממשיכים כל העת לפעול לביסוסה של החקלאות הישראלית".

□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□.indd 21 11/15/17 6:55 PM

מהי תגובתך על הטענות לשחיקה ברווחיות היצרנים?

"ענף החלב המתוכנן הוא אולי הענף הכי טוב והכי מבטיח בחקלאות בישראל. ענף החלב נמצא בתכנון ויש לו נוסחה ברורה לפי מתי ואיך להעלות מחירים. יש כאן ענף המתנהל בפיקוח ובבדיקה ולכן הטענות הללו לא עומדות במבחן המציאות. לא ברור לי כיצד מדברים על שחיקה בענף מתוכנן. בפועל, רוב ההתייעלות "הכפויה" במסגרת "הסכם לוקר", הוחזרה בסקר המחירים שהיווה בסיס למחיר בשנת 2017".

תמיכה ישירה?

"נכון יהיה לומר כי אנחנו בעד תמיכה ישירה שתעלה כמיליארד ורבע שקל בכל שנה והיא תחסוך בין שניים וחצי לשלושה מיליארד בשנה. אנחנו נמצאים בדיונים מול הגופים החקלאיים והאוצר ומקווה שבתקציב 2019 זה יבוא לידי ביטוי".

יבוא מידתי

אחד מהנושאים הגורמים ללא מעט חקלאים למתוח ביקורת על התנהלות משרד החקלאות, הוא ללא ספק נושא הייבוא. אך לשר אריאל יש דעה ברורה בנושא טעון זה.

נושא הייבוא והחשש מפגיעה בתוצרת המקומית, כמו גם הטענה כי הייבוא אינו גורם להוזלת מחירים לצרכן?

"משק החלב פתוח לייבוא במסגרת הסכמים בינלאומיים ובהתאם להסכמים של משרד החקלאות עם משרד האוצר והמגדלים. יש מכסות פטורות ממכס באבקת חלב, בחמאה ובגבינות כאשר האחריות על הקצאת המכסות הנה של משרד הכלכלה. שר הכלכלה ושר האוצר הם המחליטים בנושא הייבוא (בדגש על מכסים ומכסות). אני חייב לציין כי דווקא בענף החלב ההפחתה מורגשת ומחירי הגבינות זולים יותר מהמחיר המפוקח והצרכן נהנה ממחירים זולים יותר".

ועדיין, יהיה מי שיאמר כי הייבוא גדל ופוגע בחקלאי?

"לגבי ייבוא של יתר המוצרים, השיעור הכללי של הייבוא מתוך שוק הפירות וירקות הנו כ-3.8% מגיעים מייבוא לכן האמירה שיש כאן לכאורה ייבוא פרוע ממש לא נכונה. חשוב לזכור כי מתוך ה-3.8% יבוא כלולים גם הסכמים עם מדינות זרות ובנוסף חלק מהייבוא נעשה רק כשהמחירים גבוהים מאוד ובתיאום עם מועצת הצמחים מדובר בייבוא משלים.

בתקופות החגים בדגש על חגי תשרי וחג הפסח נוצרים ביקושים גדולים מאוד לתוצרת חקלאית. מנגד, תקופות אלו, בדגש על חגי תשרי, מאופיינות כתקופות בעייתיות מבחינת גידולים מסוימים בשל תנאי מזג האוויר ממחלות שעלולות לפגוע בתוצרת כך שנפגעת היכולת לספק גידולים בודדים אלו על ידי חקלאי ישראל. במקרים מסוג זה (בשוק שאינו מתוכנן) אנו עדים לתופעההגורמת להעלאת יוקר המחיה המתבטאת בהעלאת מחירים ובמקרים אלו האחריות של הממשלה לדאגה לאזרחי ישראל מתבטאת בניסיון לאזן בין שמירה על החקלאים לבין שמירה על יוקר המחיה על ידי הפחתת מכסים".

הרפת המשפחתית?

"הרפת המשפחתית חשובה ואנחנו נותנים עדיפות למכסות הנמוכות. אכפת לנו מהחקלאים, כמו גם מדור ההמשך ואנו פועלים להמשך קיומה וצמיחתה של החקלאות שלנו ונמשיך לתת עדיפות להשלמת מכסות נמוכות תוך עידוד חזרתהצעירים לענף. במסגרת מדיניות משרד החקלאות נותן לנושא זה עדיפות גבוהה".

לאחרונה גובשה תוכנית, הדור הבא לחקלאות, מה תוכל לומר לנו עליה?

"כן, בהחלט, גיבשנו תוכנית מקיפה ופרסמנו מכסות ל-2018 ובהם יש מכסות לחקלאים צעירים ובתי ספר חקלאיים. אנו רואים בחינוך הנוער נדבך חשוב לעתיד הענף ובית הספר החקלאי בכנות נבחר כבית הספר שיוביל את תחום החלב בבתי הספר החקלאיים. תכנית הדור הבא לחקלאות שנחתמה לפני כשבועיים בין משרד החקלאות ולמשרד האוצר, מטרתה לחזק את הדור הבא של החקלאות, הן בהון האנושי, הן בטכנולוגיה חדשה, הן בגידולים חדשים והן בתחומי המחקר העתידי. התוכנית תחל מיידית ב 2017 ותימשך עד שנת 2019 ואם תצליח תיבחן הגדלתה והמשכה. עידוד הדור הצעיר לעסוק בחקלאות הוא יעד ובכוונתנו לחזק בתי ספר בהם יש מגמת לימוד לענף החלב. דבר זה יאפשר לדור הצעיר ללמוד באופן מעשי את תחום החקלאות וזה ערך שאני רואה חשיבות רבה להשקיע בו". השר אריאל הוסיף "במקביל משרד החקלאות מקדם תוכנית יחד עם משרד האוצר לעידוד הדור הצעיר לעסוק בחקלאות. לפיה חקלאים יקבלו כ- 40% מענק על ההשקעה בהקמת עסק חדש בחקלאות, מענקים מיוחדים לחקלאים ותיקים שישתמשו בחקלאות מדייקת, בטכנולוגיה או מיכון חדשים ויגדלו גידולים חדשים מושקעים בפרויקט זה 160 מיליון ₪ והמשרד ממשיך לפעול בנושא על מנת לחזק את הדור הצעיר של החקלאים בישראל".

הוגדלה מכסת החלב לשנת 2018?

"כן בהחלט הצריכה עלתה ובהתאמה מכסת החלב תוגדל לשנת 2018 ב-68 מיליון ליטרים ובהמשך לדברי על בתי הספר החקלאיים, יחולקו מכסות חלב לבתי ספר חקלאיים שבהם יש מגמת לימוד לענף החלב, כמו גם מכסות ליצרנים חדשים בענפי הצאן. אופן החלוקה יקבע בתקנות שיובאו לאישור ועדת הכלכלה בהקדם. במסגרת תוכנית זו בכוונת משרד החקלאות להקצות כמיליון ליטרים לבתי ספר חקלאים חדשים וקיימים ובנוסף לחלק מכסות ליצרנים חדשים בענפי הצאן".

לאחרונה נודע כי בכוונת משרדך להעביר את המכון הוולקני לצפון הארץ?

"דעתי ידועה בנושא זה, בכדי לחזק את הצפון נכון שמכון וולקני יועתק לצפון הארץ .ייקח זמן עד שיחל תהליך המעבר, מדובר על כ-7 שנים כך שהדבר לא נוגע לכל העובדים המועסקים כיום. אין ספק כי השינוי יחזק את הצפון ואת המחקר משמעותית".

לסיום אדוני השר, איך אתה רואה את עתיד ענף החלב?

"אני מעריך כי הענף יילך וישגשג וישמור על מיקומו העולמי. הפרה הישראלית מייצרת בממוצע - כ-12,000 ליטר. לא בכדי ישראל מככבת כבר לא מעט שנים במקום הראשון מבחינת כמות החלב השנתית שמייצרת כל פרה. החלב של הפרה הישראלית נהדר ואיכותי ואני מאמין שכך ימשיך להיות.אני רואה את הענף בפריסה ארצית כעוגן חקלאי בפריפריה. יש לנו מוצרים נהדרים ואני מאוד אופטימי ובטוח כי העתיד יהיה טוב. מה גם שאנו נמשיך לעבוד בנושא הייצוא ואני בטוח כי הידע שלנו יחזק את הענף ואת אנשיו ויביא להמשך חיזוק מעמדהשל ישראל בעולם בענף זה". ▲

□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□.indd 22 11/15/17 6:55 PM